

1-nji aprel heneginiň taryhy we gelip çykyşy

Category: Değişmeler, Kitapcy

написано kitapcy | 23 января, 2025

1-nji aprel heneginiň taryhy we gelip çykyşy 1-nji APREL
HENEGINIŇ TARYHY WE GELIP ÇYKYŞY

Bu gün 1-nji aprel. Değişmek üçin ýalan sözlenilýän gün...
Dünýäniň häzirki howsalaly ýagdaýyna seretseg-ä, degişer ýaly
ýagdaýymyzam ýok.

Edil ýurdumyz asuda bolanda-da daş-töweregimizde bolup geçýän
uruş-dawalar, dünýäde günde-günaşa gaýtalanyp duran her dürli
jenaýatlar, tebigy heläkçilikler, gurakçylyk, tebähetiň
göterilip bereketiň gitmegi, güzeran kynçylygy, ýetde-
gütdelek, nyrhларыň ýokarlanmagy, munuňam üstesine soňky üç-
dört aýyň içi gulaklarymyzyň düýbünde iň köp ýaňlanýan
koronawirus belasy haýsydyr bir baýramçylygy bellär ýaly ýa-da
gülüp-oýnar, biri-biriňe henek oklar ýaly ýagdaý goýmady.
Adamlaryň janyňa berekella. Hernäme-de bolsa ruhdan
düşülmeýänligi-de gowy zat. Adamlar günde-günaşa bolmasa-da,
ýylyň dowamynda belli-belli günlerde şatlanasy, gülüp-oýnasy
gelýär, ýakynlary bilen oturyp baýramçylyk belläsi gelýär.

Hut şonuň üçin biz hem öz gezegimizde siziň ähliňize 1-nji
aprel gününde ýakynlaryňyz we dost-ýarlaryňyz bilen şadyýan
henekleri atyşmagyňyzy arzuw edýäris. Şonuň üçinem
ýakynlaryňyzy, dost-ýaryňyzy, tanyş-bilişleriňi aldar ýaly
ýeňiljek henek taýýarlamagy-da, eger şeýle henek oklanyp
aldanan wagtyňyzda hezil edip gülmegi-de ýatdan çykarmaň.

Edil 1-nji apreliň henek atyşmak günü bilen baglanyşygy barmy-
ýokmy, ony anyk bilemzok welin, gadymy paganistik medeniýetiň
1-nji aprelde bellenýän Fous baýramy bilen biziň günlerimiziň
1-nji aprel henek atyşmak däbiniň bire-bir meňzeşligi bar.
Gadymy Rimde Hilarýa ady bilen bellenen baýramçylykda adamlar
biri-birine ýalan gatyşykly ýeňiljek henekler atyşyp
şatlanypdyrlar. Hindistanda 31-nji martda bellenýän «Holi

gününiñem» 1-nji aprel bilen meñzeşligi bar.

1-nji apreliñ taryhy hakynda her medeniýetde biri-birinden tapawutly rowaýatlar bar. Emma olaryň arasynda iň giňden ýaýrany Fransiýada ýaýranydyr. Fransuzlar bu güne «Poisson d'avril» («Aprel balygy») diýýärler. 1564-nji ýylda Fransiýanyň koroly Çarlz IX Täze ýyl gününü 1-nji aprelden 1-nji ýanwara geçirýär. 1-nji apreli ýylyň birinji günü hökmünde görýänleri ýaňsylamak maksady bilen atylan henekler belli bir wagtdan soň däbe öwrülýär.

1-nji apreli Täze ýyl günü hasap edenlere bolsa «aprel balygy» diýipdirler. Aslynda henek günün aňyrsynda synpy göz bilen garama düşünjesi bar. Ýagny, şol döwrüň hat-habarlaryny diňe at üstündäki çaparlar amala aşyrypdyr. Patyşanyň kabul eden karary Fransiýanyň çet künjeklerine giç baryp ýetipdir. Şonuň üçin adamlaryň köpüsi Täze ýylyň 1-nji ýanwara geçirilendigini eşitmän galypdyr. Patyşanyň töweregindäki emeldarlar Täze ýyly 1-nji ýanwarda bellänsoňlar, obaly garamaýaklaryň geçip giden Täze ýyly üç aýdan soň bellemelerini ýaňsylamaga başlapdyrlar. Olara hiç wagt amala aşmajak Täze ýyl şüweleňlerini, hiç haçan berilmejek sowgatlary wada beripdirler. Şeýlelikde olar garamaýak görgülileri aldamagy özülerine güýmenje hasaplapdyrlar. Görşüňiz ýaly, 1-nji aprel gününüň ýalandan henek atyşmak däbi fransuz aristokratlarynyň edere iş tapman, garyp-gasarlary oýnamak maksady bilen tapan güýmenjesinden döräpdir. Ýöne bu döp wagtyň geçmegi bilen bütin dünýä ýaýrapdyr.

Iňlisler bu güne «April Fools Day» («Aprel akmaklarynyň günü»), şotlandlar bolsa «Gowk» ýa-da «Cuckoo» (kukuşka günü) diýýärler.

Internet maglumatlary esasynda taýýarlandy.

@ Kitapçylar. Değişmeler